

SEGREGACJA

NIE TYLKO OD ŚWIĘTA

Grudzień czasem ekologicznych postanowień

Zimowo
Świątecznie
W duchu eko

Powrót do tradycji
Choinka w wydaniu eko
Eko porady

Święta Bożego Narodzenia

Czas ekologicznych wyzwań

Zima to czas, kiedy przyroda otula się spokojem, a my, w domowym zaciszu, planujemy noworoczne zmiany. To doskonały moment, by wkroczyć w nowy rok z postanowieniami w duchu eko i zadbać o otaczający nas świat w przemyślany sposób. W tym wydaniu podpowiemy, jak małe kroki mogą prowadzić do wielkich zmian dla naszej planety.

Zachęcimy Was do refleksji nad historią świątecznego drzewka i odkrywania eko inspiracji w duchu powrotu do tradycji. Podpowiemy również, co zrobić z naturalną choinką po świętach, aby nie była tylko jednorazową ozdobą, a mogła posłużyć w nowy, ekologiczny sposób. Nie zabraknie też praktycznych porad – dowiedziecie się, jak segregować świąteczne odpady w sposób odpowiedzialny oraz jak czerpać radość z małych, ekologicznych zmian w codziennym życiu.

Zapraszamy Was do wspólnego odkrywania, jak z dbałością o naturę można rozpocząć nowy rok pełen świadomych wyborów i powrotu do tradycji, które przynoszą korzyści nam oraz przyszłym pokoleniom. Niech ten rok będzie pełen inspiracji, troski o środowisko i radości z małych gestów.

Wesołych Świąt!

Historia świątecznego drzewka

Boże Narodzenie to jedno z najważniejszych świąt w religii chrześcijańskiej, obchodzone w Europie od ponad 1500 lat. Postanowiliśmy cofnąć się w czasie i przybliżyć Wam jedną z najmłodszych tradycji świątecznych, jaką jest dekorowanie bożonarodzeniowego drzewka.

Tradycja związana z choinką przywędrowała do Polski z ziem alzackich na przełomie XVIII i XIX. Podczas zaboru pruskiego choinki dekorowane były przez Niemców osiedlających się w Polsce. Z czasem zwyczaj ozdabiania bożonarodzeniowego drzewka przejęła polska inteligencja i ziemianie, a później chłopi. Wcześniejszym przybraniem polskiej chaty i odpowiednikiem dzisiejszej choinki była podłaźniczka, inaczej jutka, wiecha, sad, boże drzewko), czyli wierzchołek iglastego drzewka (sosny, świerku lub jodły), który przywieszano czubkiem do dołu do drewnianego stropu w izbie, zazwyczaj nad stołem. Jej pochodzenie wiąże się z pogańską tradycją ludową. Wierzono, że drzewko ochroni dom od złych mocy. Zielone gałązki jutki były symbolem odnowy, zwycięstwa odradzającego się życia oraz zapowiedzią obfitych plonów w zbliżającym się roku. Po wyschnięciu gałązki zakopywano w polu, by zapewnić urodzaj, a jego mieszkańcom i dobrobyt w nadchodzącym roku.

Gałązki podłaźniczki przystrajano tylko naturalnymi ozdobami, płodami lasów, sadów i pól. Pojawiały się suszone jabłka, orzechy, żołądź, patyczki, zabawki wykonane ze słomy oraz wypiekane pierniczki przypominające formą zwierzęta gospodarskie. Popularnymi ozdobami były także światełka, czyli kule klejone z barwionych opłatków. Po zastąpieniu jutek przez choinki, sposoby ozdabiania nie uległy zmianie, a wykonywane ręcznie słomiane i papierowe zabawki, czy naturalne elementy dekoracyjne były nadal bardzo popularne. Zgodnie z tradycją choinkę ubierano w dniu 24 grudnia, pozostawiając ją w domach do 06 stycznia, czyli Święta Trzech Króli. W okresie międzywojennym do ozdoby drzewka używano specjalnie impregnowanej waty. W połowie XIX wieku w Europie zaczęto wytwarzać szklane bombki, które zyskały ogromną popularność i z czasem stały się głównymi elementami dekoracji bożonarodzeniowych drzewek.

W Polsce pierwsze fabryki specjalizujące się w wytwarzaniu bombek choinkowych powstały na początku XX wieku. W tym samym wieku (w latach 60-tych i 70-tych) pojawiły się choinki wykonywane ze sztucznych materiałów. Pierwotnie zrobione były z drutu i farbowanych na zielono gęsich piór. Były one jednak bardzo nietrwałe. Wraz z postępowaniem technologicznym w XX wieku w domach pojawiły się sztuczne choinki, wykonane z różnych materiałów np. aluminium. Największą jednak popularność zdobyły znane nam obecnie sztuczne drzewka wykonane z folii PCV.

Symboliczne znaczenie choinkowych ozdób

Ozdoby świątecznego drzewka mają znaczenie symboliczne, a każda choinkowa dekoracja niesie ze sobą istotne przesłanie. Jabłka przypominają o grzechu pierwotnym, łańcuchy są symbolem węża kusiciela lub zacieśniających się więzi rodzinnych, natomiast orzechy są kojarzone z miłością i dobrym małżeństwem. Kule z opłatków symbolizują stworzony przez Boga wszechświat, podobnie jak słomiane lub papierowe gwiazdki, płatki czy okrągłe języki. Dzwonki to znak dobrej nowiny, zadaniem aniołków jest ochrona domu i jego mieszkańców. Świąteczka i lampki mają podwójne znaczenie, odstraszać nieczyste siły, ale są też drogowskazem dla zabłąkanych wędrowców, szukających drogi do domu. Słodczyce czy piernikowe ciasteczka wiszące na gałązkach oznaczają dobrobyt. Bombki o kulistych kształtach symbolizują ciągłość życia, natomiast te przypominające kształtem zwierzęta są znakiem dobrobytu.

Eko kierunek - powrót do tradycji

Współcześnie wybór bożonarodzeniowych drzewek i ich dekoracji jest ogromny. Każdego roku zmieniają się trendy na ozdabianie choinek w konkretnym stylu czy kolorystyce. Co roku wraca też pytanie choinka sztuczna czy prawdziwa? Tutaj zdania są podzielone z jednej strony naturalne drzewka pozyskiwane ze specjalnych hodowli są zdecydowanie najmniej obciążające środowisko, a ich wycinanie (oczywiście jeśli pochodzą z plantacji, a nie z naturalnego ekosystemu) nie ma istotnego wpływu na poziom różnorodności biologicznej. Alternatywą dla naturalnych ciętych choinek są drzewka doniczkowe, które po okresie świątecznym możemy wysadzić do gruntu. Trzeba jednak wiedzieć, że nie zawsze będzie to możliwe. Niektóre drzewa, np. jodły mają stosunkowo głębokie systemy korzeniowe, które trudno byłoby w całości zmieścić w doniczce, zatem dużych rozmiarów drzewka o uszkodzonych korzeniach nie zawsze uda się skutecznie przesadzić. Jeśli zastanawiacie się nad drzewkiem w donicy i planujecie je wysadzić, najlepiej kupcie takie, które od początku było w niej hodowane. Możemy też zrezygnować z choinki i udekorować dom gałązkami igliwia, na wzór opisywanych wcześniej starodawnych podłaźniczek. Taka ozdoba oprócz aspektów ekologicznych, ma jeszcze jeden atut, a mianowicie przywieszona do sufitu nie zajmie nam dużo miejsca. A co ze sztucznymi choinkami?

Choinki sztuczne co prawda nie są produktem ekologicznym, ale mają jedną zaletę mogą posłużyć nam przez wiele lat. Tak więc, sztuczным drzewkom nie mówimy nie, ale pod warunkiem, że każdego roku nie będziemy kupować nowej choinki.

Niezależnie od tego, czy zdecydujesz się na choinkę żywą, czy sztuczną, możesz każdej z nich nadać niepowtarzalny i bardzo osobisty charakter. Tutaj zachęcamy Was do powrotu do tradycyjnych sposobów przystrajania bożonarodzeniowych drzewek. Pomysłów jest wiele. Oprócz orzechów, szyszek czy żołądzi, świetnie sprawdzą się plasterki cytrusów, plasterki jabłek, laski cynamonu oraz anyżowe gwiazdki. Zamiast plastikowych ozdób, wykorzystujmy te, które zostały wykonane z naturalnych materiałów, jak drewno czy słoma lub nadający się do recyklingu papier. Możemy też wzorując się na starodawnych zwyczajach samodzielnie wykonać choinkowe dekoracje: łańcuch z papieru lub korków od butelek, papierowe wycinanki, ażurowe koszyczki, gwiazdki, aniołki, języki, zwierzątka z masy solnej, gliny lub piernikowego ciasta. Ciekawym pomysłem mogą być ozdoby z kolorowych papierków od cukierków. Z tak udekorowanym drzewkiem święta z pewnością upłyną Wam we wspaniałej atmosferze.

Święta, święta i po świętach - co zrobić z naturalną choinką?

Najważniejsze: naturalnej choinki nie wyrzucamy do odpadów zmieszanych! Drzewko powinno trafić do bioodpadów, czyli do brązowego pojemnika, których odbiór odbywa się zgodnie z harmonogramem wywozu odpadów, który znajdziecie na naszej stronie internetowej. Choinkę (bez doniczki) możemy przywieźć do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ul. Michalczyka 9 lub ul. Janowskiej 51. Gałęzie z drzewek iglastych to materiał, który nadaje się do kompostowania i zostanie przetworzony w naszej kompostowni. Pamiętajcie, że oddawane drzewka nie mogą zawierać dekoracji, ani żadnych sztucznych elementów np. pomalowane sprayem lub obsypane sztucznym śniegiem gałązki nie będą nadawały się do kompostowania. Jeśli macie ogród, gałązki choinki możecie wykorzystać do okrycia i ochrony roślin przed mrozami. Choinkę będzie nadawać się także na ściótkę. Pocięta na kawałki i rozdrobniona choinka, może posłużyć jako ściółka dla roślin ogrodowych preferujących kwaśne podłoże, takie jak wrzosy, borówki, azalie, różaneczniki czy rododendrony.

Noworoczne postanowienia w duchu eko

Każdego dnia jako konsumenci podejmujemy szereg decyzji, które mają istotny wpływ na nasze środowisko. Święta i nadchodzący Nowy Rok to czas refleksji i postanowień, dlatego zachęcamy Was do podjęcia w 2025 roku wyzwań ekologicznych, np. poprzez wdrażanie w życie zasad 3R: „Reduce, Reuse, Recycle”. Ograniczaj, używaj ponownie, poddawaj recyklingowi i zmień swoją postawę na bardziej odpowiedzialną w stosunku do środowiska!

WYZWANIE 1: Ograniczaj

Nadmierna konsumpcja, bezustanne nabywanie nowych produktów, marnotrawstwo surowców i energii to droga do wyczerpania zasobów Ziemi i związanych z tym problemów ekologiczno-społecznych. Może się nam wydawać, że nie mamy realnego wpływu na środowisko naturalne, nic bardziej mylnego, nasze nawet pojedyncze działania mają duże znaczenie, dlatego warto wdrażać w życie ekologiczne postanowienia. Pierwszym zadaniem z tego zakresu może być ograniczenie ilości nabywanych dóbr. Zaczynij od świadomego i skrupulatnego planowania zakupów. Przed udaniem się do sklepu zrób listę rzeczy, których potrzebujesz i staraj się jej trzymać. Najtrudniejszy jest pierwszy krok. Stworzenie listy zakupów jest rzeczą trudną i czasochłonną, jeśli zrobisz ją na komputerze będzie można ją wielokrotnie edytować i ponownie wykorzystać w zależności od potrzeb. Nie ulegaj promocjom i zachętom, jeśli dany produkt nie znajduje się na liście, po prostu go nie kupuj. Zanim zdecydujesz o zakupie nowego produktu rozważ, czy jest Ci on naprawdę potrzebny. Kupowanie tylko tylu produktów i tylko tych, które są nam potrzebne, pomaga chronić środowisko i jednocześnie zaoszczędzić pieniądze. Unikaj kupowania rzeczy o krótkiej żywotności i jednorazowego użytku.

WYZWANIE 2: Używaj ponownie

Wielokrotne i jak najdłuższe wykorzystanie produktów, to kolejny krok w stronę ochrony środowiska. Zanim podejmiesz decyzję o wyrzuceniu ubrań, których już nie nosisz lub książek, z których już nie korzystasz, zastanów się czy zamiast do kosza mogłyby one trafić nowego właściciela. Jeśli jest to możliwe nie wymieniać rzeczy na nowe, tylko naprawiaj. Naprawa przedmiotów, która dawniej postrzegana była jako konieczność, dziś ze względów ekologicznych staje się ponownie konieczna. We Wrocławiu znajdziesz miejsca, które oferują naprawę sprzętu AGD i RTV, komputerów czy rowerów. Stare meble nabiorą nowego, świeżego wyglądu, jeśli oddasz je do tapicera. Istnieje także wiele zakładów, które wykonują przeróbki krawieckie, usługi szewskie oraz kaletnicze. Są też punkty zajmujące się naprawą i renowacją biżuterii.

WYZWANIE 3 – Segreguj zawsze zgodnie z zasadami

Segregując odpady decydujemy, czy odzyskamy z nich cenne surowce wtórne, czy zmarnujemy tę szansę. Pamiętajmy, że mamy realny wpływ na proces recyklingu, który rozpoczyna się już w naszych domach. Dzięki świadomemu i ekologicznemu podejściu do procesu segregacji nasze odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały, co zmniejsza zapotrzebowanie na surowce pierwotne i ogranicza zużycie zasobów naturalnych. Zmniejszenie ilości śmieci ułatwia zarządzanie nimi i sprawia, że procesy związane z ich gospodarowaniem są efektywniejsze.

Zasady segregacji odpadów na terenie naszego kraju zostały ujednolicone poprzez wprowadzenie w 2017r. „Jednolitego systemu segregacji odpadów”. Od tego czasu odpady komunalne zbierane są w podziale na pięć frakcji, które trafiają do worków lub pojemników w odpowiednich kolorach. Przypomnijmy: papier (kolor niebieski), metale i tworzywa sztuczne (kolor żółty), szkło (kolor zielony), odpady bio (brązowy), odpady zmieszane (to, czego nie można wrzucić do pozostałych pojemników) powinny trafić do czarnego kosza. Są to zasady ogólne, w rzeczywistości często stajemy przed dylematem, gdzie wyrzucić dany odpad, nie chcąc popełnić błędu wybieramy czarny pojemnik. Oczywiście nie jest to dobry sposób, okazuje się, że we Wrocławiu 68% odpadów wyrzuconych do odpadów zmieszanych nadawałoby się do recyklingu, w tym ponad 30% odpadów bio, około 15% odpadów papierowych i 15% tworzyw sztucznych oraz 8,5% szkła.

Nie wszystkie odpady możemy wyrzucić do przydomowych pojemników. Odpady wielkogabarytowe, elektroodpady, odpady remontowe i budowlane, zużyte opony, smary, oleje należy dostarczyć do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. We Wrocławiu obecnie istnieją dwa takie miejsca: przy ul. Michalczyka 9 (czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 17:00 oraz soboty od 8:00 do 16:00) i PSZOK ul. Janowska 51 (czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:00 do 15:00 oraz soboty od 7:00 do 15:00). Uwaga: w okresie świątecznym sprawdź aktualne godziny pracy punktów. Jeśli masz wątpliwości, gdzie wyrzucić dany odpad skorzystaj z wyszukiwarki znajdującej się na stronie Ekosystemu.

<http://>

Od nowego roku w całym kraju wchodzi także obowiązek segregowania tekstyliów, które będą traktowane jako odrębna frakcja odpadów. Dotychczas selektywna zbiórka tekstyliów była jedynie zaleceniem, jednak od nowego roku stanie się obowiązkiem. Wrocław od lat umożliwia mieszkańcom segregację i odpowiedzialne pozbywanie się odpadów tekstylnych w Punktach Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, dlatego wchodzące w 2025 r. przepisy nie będą dla nas rewolucją. Jak możemy postępować z tekstyliami? Mamy tutaj kilka możliwości: w pierwszej kolejności zachęcamy Was do podzielenia się ubraniami i przekazywania odzieży, której już nie nosicie organizacjom charytatywnym. Dodatkowo w różnych częściach miasta rozmieszczone są pojemniki Polskiego Czerwonego Krzyża, do których również można oddać ubrania w dobrym stanie. Oczywiście zadbajcie o to, by odzież była czysta, bez plam, dziur i przetarć. Stare koce i ręczniki możecie przekazać Wrocławskiemu Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt. Rzeczy powinny być wyprane. Koce i ręczniki posłużą do wyścielania legowisk dla zwierząt, które szybko się zużywają. Zniszczone tekstylia, w tym odzież, która nosi widoczne ślady użytkowania powinna trafić do wspomnianych już wcześniej Punktów Selektywnej Zbierania Odpadów Komunalnych.

Świąteczne eko porady - co gdzie wyrzucić?

Święta to czas, w którym wytwarzamy więcej niż zazwyczaj odpadów komunalnych. Lista jest długa: opakowania po detergentach wykorzystanych podczas przedświątecznych porządków, odpady powstające w „kuchni” w trakcie przygotowania świątecznych potraw, potłuczone bombki, zepsute lampki, tekstylne dekoracje, resztki jedzenia, czy wreszcie opakowania po prezentach.

Oczywiście w tym „świątecznym pędzie” nie zapomnijmy o prawidłowej segregacji odpadów, kierując się zasadą, że odpowiednio posegregowany odpad jest cennym surowcem. Poniżej znajdziecie kilka istotnych podpowiedzi do jakich pojemników powinny trafić poszczególne rodzaje świątecznych odpadów.

Ekoporada: Opakowania bardzo często składają się z wielu różnych materiałów. Na przykład opakowania po zabawkach to: kartonowe pudełko, plastikowe przykrycie, metalowe lub plastikowe taśmy mocujące zabawkę, zaś opakowanie po czekoladkach to folia, kartonowe pudełko, plastikowa tacka.

PAPIER DO PIECZENIA	
POTŁUCZONY TALERZ	
PAPIER LAMINOWANY	
PARAGON	
KOŚCI	
SKÓRA Z RYBY	
SZTUCZNA CHOINKA (MAŁA)	
PAPIER PO MAŚLE	
BRUDNE SERWETKI (TEŻ PAPIEROWE)	
POTŁUCZONA BOMBKA	
MIEŚO I KOŚCI	

CZYSTY STYROPIAN OPAKOWANIOWY	
SREBERKA PO CZEKOLADZIE	
PUSZKA	
KUBEK PO ŚMIETANIE/JOGURCIE	
FOLIOWE OPAKOWANIE PO PRZYPRAWACH	
KARTON PO SOKU/MLEKU	
SZTUCZNA CHOINKA (MAŁA)	
STYROPIANOWE WYTŁOCZKI Z JAJEK	
TACKA PO MIĘSIE	

SKORUPKI JAJEK	
ŻYWA CHOINKA	
SKÓRKI POMARAŃCZY/MANDARYNKI	
OBIERKI Z WARZYW	
PAPIEROWE WYTŁOCZKI Z JAJEK	

PAPIER DO PAKOWANIA	
KARTON/PUDEŁKO	
PAPIEROWE TOREBKI PO PRZYPRAWACH	
PAPIEROWE WYTŁOCZKI Z JAJEK	

Upcycling: Przepis na świątecznego skrzata

Skrzaty, Krasnale, Gnomy to miłe brodate, bajkowe stworzenia, które ostatnimi czasy kojarzą nam się z Bożym Narodzeniem. Postacie te były i są szczególnie popularne w krajach skandynawskich, gdzie według legend żyją zgodnie z naturą i pomagają ludziom w różnorodnych pracach gospodarskich.

Obecnie sklepowe półki pełne są figurek skrzatów, jednak zamiast zakupu proponujemy Wam samodzielne wykonanie zimowego skrzata z wykorzystaniem starych i niepotrzebnych materiałów: niesparowanych skarpet, resztek sznurków i materiałów, starych pomponów i pojedynczych guzików. Wystarczy odrobina kreatywności i ten miły bohater może zagościć w Waszych domach. Oto przepis na najlepszego świątecznego skrzata, którego stworzycie w zaledwie 30 minut.

Do zrobienia skrzata potrzebne będą:

1. Duża skarpetka
2. Sznurki/tasiemki
3. 2/3 opakowania ryżu
4. Stare guziki, pompony
5. Kawałek futrzastego materiału
6. Klej na gorąco

Wykonanie:

1. Odetnij skarpetę tuż nad piętą.
2. Górną część odciętej skarpety zwiąż sznurkiem, w ten sposób powstanie czapka naszego skrzata.
3. Resztę skarpety wypełnij ryżem i dobrze zawiąż sznurkiem.
4. Odetnij kawałek futrzastego materiału i uformuj brodę skrzata. Broda to charakterystyczny element tych stworzeń, dlatego powinna być bujna i długa.
5. Za pomocą kleju przytwierdź brodę do tułowia, a następnie czapkę. Czapka skrzata jest zawsze mocno naciągnięta i zasłania oczy, widoczny jest tylko okrągły nos.
6. Z pompona lub guzika doklej nos, możesz też ozdobić guzikami czapkę.
7. Twój upcyclingowy skrzat jest gotowy!

Edukacja. Czas. Start!

WARSZTATY EDUKACYJNE

Zapraszamy na bezpłatne eko-warsztaty dla uczniów Szkół Podstawowych, Ponadpodstawowych oraz Przedszkoli. Zajęcia odbywają się w sali edukacyjnej w PSZOK przy ul. Michalczyka 9. Zgłoszenia pod adresem: edukacja@ekosystem.wroc.pl

<http://>

BANK SŁOIKÓW

Bank słoików to samoobsługowy regał, z którego każdy może wziąć lub zostawić na nim niepotrzebne słoiki. Inicjatywa promuje ekologiczny styl życia, ogranicza marnotrawstwo oraz propaguje ideę less waste, czyli ograniczania wytwarzania odpadów. Zasada działania banku słoików jest bardzo prosta - zostawiamy tam słoiki w takim stanie, w jakim sami chcielibyśmy je zabrać. Muszą być opróżnione i czyste, najlepiej wyposażone w zakrętki, ale nie jest to koniecznością.

Działające punkty Banku Słoików:

- ROD "Lepsze Jutro" na Ołbinie
- ROD "Różanecznik" na Różance
- Pasaż Zielińskiego

ZOSTAŃ EKO-BOHATEREM

Trwają bezpłatne eko-warsztaty dla najmłodszych wrocławian, które realizowane są w placówkach oświatowych. Ekosystem pozyskał dofinansowanie w ramach programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W programie weźmie udział nawet 4000 młodych wrocławian.

<http://>

Dział Promocji i Edukacji
edukacja@ekosystem.wroc.pl
71 758 69 56

ekosystem

ul. Kazimierza Michalczyka 23
53-633 Wrocław

Szanowni Państwo,

Z okazji zbliżających się Świąt
Bożego Narodzenia i Nowego
Roku pragniemy złożyć Państwu
serdeczne życzenia: zdrowia,
spokoju i radości w gronie
najbliższych.

Niech ten czas będzie pełen ciepła
oraz inspiracji do dalszych
działań i sukcesów.

Wesołych Świąt!

eko**system**